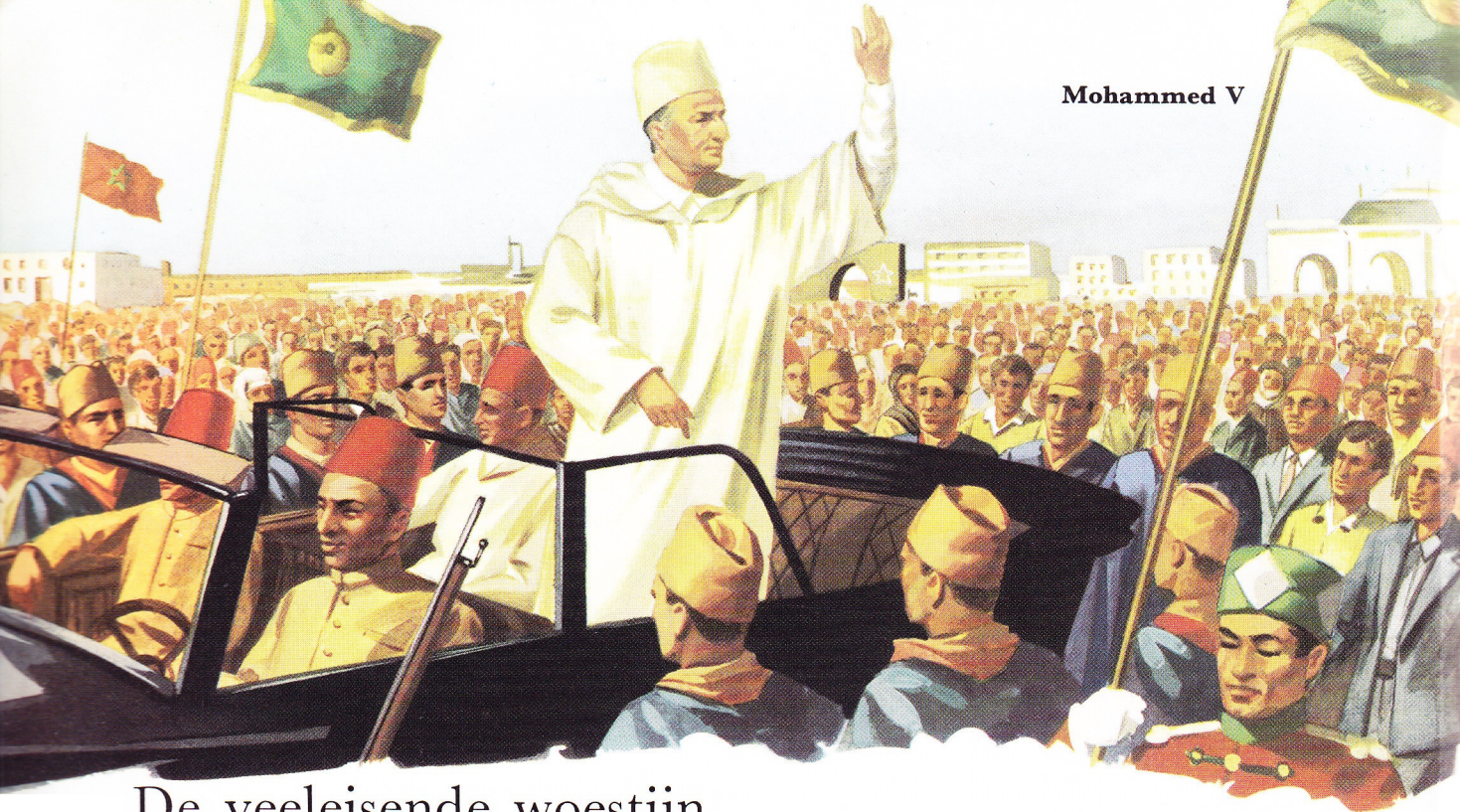




De veeleisende woestijn

Dinsdag, 3 juli 1962 werd Algerië officieel onafhankelijk, nadat niet minder dan 5 975 581 ja-stemmers tegen 16 534 neen-stemmers een onafhankelijk Algerië hadden verkozen boven de Franse heerschappij, die al 132 jaar had geduurd. Deze onafhankelijkheid kwam er na 7 1/2 jaar bloedige en hardnekkige strijd, die Frankrijk en Algerië aan de rand van de afgrond had gebracht. Met Tunesië en Marokko waren in 1956 de onderhandelingen wel vlotter verlopen, omdat het blanke element in deze beide landen veel minder sterk vertegenwoordigd was dan in Algerië. De Algerijnse onafhankelijkheid is slechts een aspect van het grote dekolonisatieproces dat zich in gans Afrika voordoet.

Waar in 1945 slechts 4 Afrikaanse staten onafhankelijk waren, namelijk Liberia, Egypte, Ethiopië en de Unie van Zuid-Afrika (thans Republiek van Zuid-Afrika) tellen wij er in 1962 meer dan 30. Oorzaken van deze stormachtige ontwikkeling waren vooral het groei-

ende nationalistische bewustzijn en de bereidheid van de koloniserende mogendheden om Afrika zijn vrije weg te laten gaan. De golf van nationalisme, die over gans Afrika heensloeg, werd vooral geïnspireerd door enkele grote leiders uit de Noordafrikaans-mohammedaanse wereld. Het zou

inderdaad verkeerd zijn te denken, dat de Afrikaanse volkeren in zo ontstellend korte tijd tot een individueel bewustzijn zouden gegroeid zijn; wij mogen niet uit het oog verliezen, dat het grootste gedeelte van de ongeveer 260 miljoen bewoners van dit continent analfabeten zijn en nog als primi-



revolutionaire modernisering van de Arabische vrouwen

tieven leven. De grootste leiders zijn ongetwijfeld Bourguiba, president van Tunesië, Koning Mohammed V van Marokko (overleden in 1961) en Nasser, president van de Verenigde Arabische Republiek (de VAR). Alhoewel Tunesië, Marokko en Algerië tot één geografisch gebied, de zogenaamde Maghreb-groep, behoren, zijn de tegenstellingen tussen beide eerstgenoemde landen op binnenlands vlak bekeken, tamelijk opvallend.

Habib Bourguiba, geboren in 1903, leider van de nationalistische Neo-Destour, de grote onafhankelijkheidspartij, is wellicht de grootste persoonlijkheid. Hij kreeg zijn universitaire opleiding te Parijs en huwde een Française. Hij vestigde zich te Tunis als advocaat en ontpopte zich vrij spoedig als een uitstekend redenaar en volksleider. Van 1934 af werd hij dikwijls geïnterneerd, maar bij de eerste verkiezingen in de onafhankelijke staat in 1956 behaalde zijn partij een grote overwinning en werd hij als premier geïnstalleerd. Zijn onverbiddelijke zucht naar onafhankelijkheid ten spijt, is Bourguiba altijd westers gezind gebleven met een sterk streven naar modernisering van Tunesië. Met zijn Neo-Destour overwon hij de conservatieve islamitische vleugel in zijn land en bewaarde hij ook een grote zelfstandigheid tegenover de andere Afrikaanse landen. Tunesië kent op dit ogenblik een zekere innerlijke stevigheid, ondanks de recente politieke wrijvingen met Frankrijk (Bizerte 1961). Marokko daarentegen is een koninkrijk, waarin Mohammed V op handige wijze het vertrouwen van de nationalistische wist te behouden. Zijn land is meer democratisch ingesteld dan Tunesië, vermits alle partijen in de koninklijke regering vertegenwoordigd zijn, behalve de Nationale Unie van de Volkskracht, een links gerichte groep, die voor-

al steunt op de vakbondbeweging en die in steden als Casablanca en Rabat veel aanhang vindt. Met deze politieke spanning ondervindt Hassan II, de jonge vorst die in 1961 zijn overleden vader opvolgde, veel moeilijkheden. Al was Mohammed V ook modernistisch georiënteerd, zoals blijkt uit zijn strijd tegen het analfabetisme, zijn streven naar de emancipatie van de vrouw en het funderen van het syndicaal recht, toch zocht hij veel meer dan Bourguiba contacten met andere Afrikaanse landen. Hij stichtte de zogenaamde Casablanca-groep (Ghana, Guinea, Mali, de VAR en Marokko), die een zeer actieve en Afrikaans-neutralistische politiek voert en een programma voor onderlinge samenwerking opstelde.

Ook de pogingen van Nasser om een grote Verenigde Arabische Republiek levend te houden, liepen niet vlot van stapel. Toch mogen wij niet vergeten, dat de langzame bewustwording van Afrika een groeiende solidariteit voor gevolg heeft, waarmee de Westerse Wereld rekening moet houden. Aan de andere kant kan Afrika onze technische hulp niet missen. De ontdekking van rijke aardoliebronnen in de Sahara heeft bovendien de begeerte van de Noordafrikaanse landen geprikkeld. De zuidelijke grens van Tunesië is niet bepaald en Marok-

Met de onafhankelijkheidsverklaring van Algerië in juli 1962 is de ontvoogding van Afrika alweer een stap dichterbij zijn voltooiing gekomen. Het dekolonisatieproces van Afrika gaat zó snel, dat nog amper enkele staten op hun vrijheid wachten. Deze evolutie kan ons slechts verheugen, al mogen wij echter het gevaar van een te bruuske emancipatie, ook voor de wereldvrede, niet onderschatten.

ko maakt eveneens aanspraak op woestijngebied. Vóór het tot stand komen van eenheid, dreigt reeds verdeeldheid...

Zo blijft de woestijn veeleisend en het toneel van strijd: eerst om haar vruchtbaarheid te geven, dan om haar te dekoloniseren en nu om er een sociaal-economisch evenwicht te brengen.

